

دانشگاه علوم پزشکی فسا مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی آیین‌نامه دانشگاهی آموزش مجازی

مقدمه:

در شرایط بحرانی ناشی از پاندمی کووید ۱۹ در دانشگاه های سراسر جهان آموزش های مجازی جایگزین آموزش حضوری شده است. این آموزش ها معمولا به صورت همزمان یا غیر همزمان ارائه می شود و می تواند برای دانشجویان در مقاطع مختلف پایه، بالینی و تحصیلات تکمیلی و ارائه آموزشهای نظری و بالینی مورد استفاده قرار گیرد.

این آیین نامه به منظور بهره مندی از امکانات فضای مجازی جهت ارتقا کمی و کیفی آموزش در دانشگاه علوم پزشکی فسا و ضابطه مند نمودن فرآیند طراحی، تولید و برگزاری کلاس درس مجازی در سامانه آموزش مجازی نوید دانشگاه تدوین شده است و کلیات آن در شورای آموزشی دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ ابلاغ، قابل اجرا است.

تعاریف:

آموزش مجازی: به نظام آموزشی اطلاق می‌گردد که با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در بستر اینترنت انجام می‌شود و آموزش دهنده و فراگیر به واسطه وسایل و ابزارهایی که فناوری در اختیار آنها قرار داده شده با یکدیگر در ارتباط هستند.

سیستم مدیریت یادگیری (LMS): نرم‌افزاری است که کلیه وقایع مربوط به یادگیری را به صورت الکترونیکی مدیریت می‌کند. از قابلیت‌های اصلی این نرم‌افزار می‌توان به ثبت نام فراگیران، ارائه اطلاعات درسی و دوره آموزشی، ثبت فعالیت‌های مدرسان و فراگیران، تهیه گزارش از فعالیت‌ها، ارائه تکالیف، ارائه بازخورد، انتقال پیام‌ها، تقویم آموزشی و اطلاع‌رسانی وقایع مهم، برگزاری آزمون‌های برخط و غیره اشاره کرد. نرم‌افزار سیستم مدیریت یادگیری در دانشگاه فسا تحت عنوان سامانه نوید می‌باشد.

محتوای الکترونیکی: به کلیه محتوای آموزشی اعم از فایل‌های الکترونیکی، گرافیک، متن، تصویر، اسلاید، انیمیشن، منابع درسی، محتوای حاصل از تعامل بین دانشجویان یا بین دانشجو و استاد و ... اطلاق می‌شود که قابلیت ارائه از طریق سامانه مدیریت یادگیری نوید را داشته باشند.

ارتباط همزمان (برخط): این نوع ارتباط همزمان، اگرچه ممکن است شرکت‌کنندگان در فواصل دور از هم قرار داشته باشند اما ارتباط و تعامل در یک زمان صورت می‌گیرد و ابزارهای مختلف برای ایجاد ارتباط از جمله صوت و تصاویر ویدئویی به همراه مجموعه‌ای از فضاهای کاری اشتراکی، نقشه‌های مفهومی، اتاقهای گپ و گفتگو، تبادل فایل‌ها و ... استفاده می‌شود.

ارتباط غیر همزمان (غیربرخط): این نوع ارتباط فرصت‌هایی را برای تربیت یادگیرندگان مستقل و خود هدایتگر به وجود آورده، پایه‌ای برای یادگیری مادام‌العمر فراهم می‌آورد، ضمن اینکه در بعضی موارد حق انتخاب بیشتری را برای دانش‌آموزان و دامنه‌ای وسیعتر از راهبردهای تدریس را در اختیار معلمان قرار می‌دهد. همایش‌های رایانه‌ای و پست الکترونیکی گزینه‌های متنوعی را برای حمایت معلم محور ارائه می‌نمایند و می‌توانند به شکل رسمی به عنوان بخشی از واحد درسی و یا به شکل غیر رسمی مورد استفاده قرار گیرند.

بخش اول: سیاست های آموزش مجازی

ماده ۱: آموزش مجازی تمام دروس نظری در شرایط بحران که امکان تشکیل کلاس حضوری میسر نیست به طور کامل به دو روش آموزش مجازی برخط (همزمان) یا غیر برخط (غیرهمزمان) و از طریق نرم افزار نوید یا سامانه مورد تایید دانشگاه انجام می شود.

تبصره ۱-۱: پس از اتمام شرایط بحرانی میزان ارائه مجازی دروس نظری مطابق آیین نامه های مصوب آموزش مجازی و تا سقف چهار هفتم واحد می باشد.

تبصره ۱-۲: یک جلسه آموزش مجازی در صورتی معادل یک جلسه آموزش حضوری ۹۰ دقیقه ای محسوب میگردد که دارای یک محتوای آموزشی تعاملی با زمان حداقل ۳۰ دقیقه (یا دو محتوای آموزشی تعاملی با زمان ۱۵ دقیقه) باشد، بنحوی که تمام اهداف آموزشی آن جلسه آموزشی را بر اساس برنامه درسی پوشش دهد.

تبصره ۱-۳: در مواردی که محتوای آموزش مجازی مربوط به یک جلسه آموزش حضوری کمتر از ۳۰ دقیقه است از نظر پوشش اهداف آموزشی آن جلسه به تایید مدیر گروه آموزش برسد.

تبصره ۱-۴: تعداد جلسات آموزشی برگزار شده در سامانه مجازی و نیز حجم محتوای بارگذاری شده باید متناسب با تعداد واحد درس باشد و تمامی اهداف آموزشی ذکر شده در طرح درس را پوشش دهد.

تبصره ۱-۵: تعامل استاد و دانشجو در قالب جلسات پرسش و پاسخ و رفع اشکال در تالار گفتگو یا سایر بسترهای مجازی مورد تایید در طول نیمسال تحصیلی توسط مدرس الزامی است.

ماده ۲: لازم است شناسنامه یا طرح دوره (course plan) کلیه دروسی که به صورت مجازی ارائه می شود، در سامانه نوید بارگذاری شود. در شناسنامه یا طرح دوره مواردی مانند اهداف درس، سرفصل مطالب و روش آموزش، ارزشیابی (تکالیف دانشجویان، خودآزمون ها و شیوه ارزشیابی نهایی) اطلاع رسانی شود.

ماده ۳: با توجه به اینکه اهداف آموزشی و طرح دوره دروس تخصصی رشته های مختلف متفاوت است، بارگذاری محتوای یکسان برای رشته های مختلف، مجاز نمی باشد.

تبصره ۱-۳: در موارد بارگذاری محتوای یکسان دروس تخصصی رشته های مختلف مرجع اظهار نظر کننده و تایید کننده عدم مغایرت با کوریکولوم آموزشی مدیر درس و مدیر گروه می باشد.

ماده ۴: حجم و محتوای آموزشی دروس در سامانه آموزش مجازی نوید باید متناسب با اهداف آموزشی برنامه درسی باشد.

تبصره ۴-۱: کلیه جلسات آنلاین یا غیر همزمان باید در روز تعیین شده طبق برنامه آموزشی برای دانشجو فعال و قابل مشاهده گردد.

ماده ۵: محتوای آموزشی باید مطابق الزامات محتوای الکترونیکی مصوب شورای عالی آموزش مجازی باشد. محتوای آموزشی تعاملی می تواند شامل متن های تعاملی، پادکست، سخنرانی های همزمان شده با اسلایدها، فیلم و انیمیشن، شبیه سازی رایانه ای، بسته های چند رسانه ای و ... باشد. (پیوست شماره ۱: الزامات محتوای الکترونیکی مصوب شورای عالی آموزش مجازی)..

تبصره ۵-۱: در صورت بارگذاری جزوه یا اسلاید با تهیه پادکست توضیحات لازم ارائه گردد.

ماده ۶: رعایت ارائه مجازی دروس طبق توالی مشخص شده در طرح دوره الزامی است. مدیر درس موظف است نظارت داشته باشد که تداخل در بین مباحث ایجاد نگردد و طبق توالی مشخصی دروس ارائه شود. (این امر بخصوص در دروسی که توسط اساتید بطور مشترک ارائه می شود و یا اساتید علوم پایه و بالینی با یکدیگر در ارائه درس مشارکت دارند نیاز به هماهنگی بیشتری دارد).

ماده ۷: آموزش مجازی بخش تئوری دروس عملی، کارآموزی یا کارآموزی در عرصه به صورت مجازی همزمان یا غیرهمزمان می تواند با موافقت و تایید مدیر گروه صورت گیرد.

ماده ۸: در تمامی محتوای آموزشی الکترونیکی تولید شده، درج نام عضو هیات علمی، گروه، دانشکده مربوطه و مرکز آموزش مجازی دانشگاه به عنوان پدیدآورندگان اثر الزامی است. بازنشر محتوای تولید شده تنها با هماهنگی مؤلف و اخذ مجوز از معاونت آموزشی دانشگاه امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۸-۱: حق مالکیت مادی و معنوی محتوای آموزش الکترونیکی، تولید شده منحصر به دانشگاه علوم پزشکی می باشد و پدیدآورندگان بدون اجازه مکتوب از مرکز آموزش مجازی حق انتقال و ارایه آن به دیگر سازمانها را ندارد.

ماده ۹: برگزاری کلاس آموزشی برخط با توجه به نیاز به تامین زیرساختهای فنی و پهنای باند اینترنتی کافی منوط به هماهنگی با حوزه معاونت آموزشی و مدیر واحد فناوری اطلاعات می باشد.

تبصره ۹-۱: پیشنهاد می شود برای جلسات رفع اشکال برگزاری کلاس مجازی آنلاین در اولویت قرار گیرد.

تبصره ۹-۲: در کلیه دروس نظری حداقل یک چهارم واحد (هر ۱۷ ساعت ۳ جلسه) به صورت آنلاین (برخط) برگزار گردد.

بخش دوم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی

ماده ۱۰: ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی بر اساس مشارکت و فعالیت در سامانه آموزش مجازی، انجام تکالیف آموزشی و پروژه های درسی، نتایج آزمون های تکوینی در طول دوره و آزمون پایانی درس خواهد بود و استاد هر درس مرجع اصلی ارزیابی دانشجوی خواهد بود.

تبصره ۱۰-۱: با توجه به ضرورت ارزشیابی تکوینی در طول دوره، برگزاری آزمون میان ترم در دروس نظری توصیه می گردد.

تبصره ۱۰-۲: اساتید می توانند دانشجویانی که در سامانه وارد نشده و از محتوا استفاده نکرده اند را شناسایی و برای آنها غیبت اعمال نمایند. در این زمینه باید از قبل در شناسنامه درس یا طرح دوره مقررات کلاس آموزش مجازی و نحوه ارزیابی دانشجویان اطلاع رسانی شده باشد.

تبصره ۱۰-۳: نمره دهی و قضاوت هر درس بر مبنای فعالیت دانشجوی، آزمون های طول ترم یا پایانی به شکل منصفانه و دقیق صورت پذیرد.

ماده ۱۱: در طراحی سوالات آزمون های خودارزیابی یا پایانی، استانداردهای طراحی سوالات رعایت شود و سوالات متناسب با محتوا و اهداف آموزشی دوره طراحی شود.

تبصره ۱۱-۱: فاصله زمانی پاسخ دهی به سوالات آزمون های خودارزیابی متناسب با حجم سوالات باشد.

تبصره ۱۱-۲: برای تشویق دانشجویان بخشی از نمره به آزمون های خودارزیابی اختصاص داده شود.

تبصره ۱۱-۳: در صورت گزارش بروز اتفاق های غیر منتظره همچون قطع اینترنت توسط دانشجویان در نمره دهی به آزمون ها بررسی و تجدید نظر گردد.

ماده ۱۲: طراحی کلیه تکالیف آموزشی و پروژه های درسی متناسب با هدف های آن درس و کورویکولوم آموزشی باشد.

تبصره ۱۲-۱: در مواردی که تکلیف آموزشی دانشجوی ارائه کنفرانس است از دسترسی دانشجوی به منابع درسی اطمینان حاصل گردد. (قانون کپی رایت رعایت شود).

تبصره ۱۲-۲: به تکالیف آموزشی دانشجویان بازخورد لازم ارائه شود.

ماده ۱۳: رعایت مدت زمان آزمون های مجازی بسته به تعداد و نوع سوال الزامیست.

تبصره ۱-۱۳: مدت زمان آزمون برای سوالات چند گزینه ای استاندارد (طبق شاخص میلمن) :

-سوالات با توکسونومی یک (سوالات در سطح سنجش حفظیات و دانش): ۳۵ الی ۴۵ ثانیه

-سوالات با توکسونومی دو (سوالات در سطح سنجش تشخیص و تفسیر اطلاعات): ۵۰ ثانیه

-سوالات با توکسونومی سه (سوالات در سطح سنجش تجزیه تحلیل، ترکیب و ارزشیابی یا توانایی تصمیم

گیری برای حل مساله): ۵۰ ثانیه الی ۶۰ ثانیه

تبصره ۲-۱۳: سوالات کوتاه پاسخ ۵۰ ثانیه الی یک دقیقه (رفرنس چک شود به ازای تایپ هر چهل کلمه

۱ دقیقه)

ماده ۱۴: برگزاری آزمون پایانی به صورت غیر حضوری بسته به شرایط بحرانی با تایید معاونت آموزشی

دانشگاه مجاز است.

بخش سوم: ارزشیابی اساتید

ماده ۱۵: ارزشیابی اساتید در دروس مجازی به دو صورت انجام می شود. در یک بخش از گزارش سیستمی مرکز آموزش مجازی استفاده خواهد شد. در بخش دیگر از گزارش سیستمی فرم ارزشیابی استاد بارگذاری شده در سامانه هم آوا استفاده خواهد شد. (پیوست ۲: پرسشنامه ارزشیابی اساتید در سامانه هم آوا)

تبصره ۱-۱۵: در صورت بروز اختلاف و یا اعتراض استاد به نتیجه ارزشیابی به عمل آمده می توان با اضافه کردن مدیر گروه به پنل درس استاد به عنوان دانشجو، کیفیت آموزش مجازی استاد را مورد داوری مجدد قرار داد.

ماده ۱۶: پایش مستمر کیفیت و کمیت ارائه دروس مجازی که با هدف تکوینی انجام می شود به عهده مدیر گروه، مسئول درس و مسئول دفتر توسعه آموزش دانشکده است و باید در بازه های زمانی به منظور شناسایی مشکلات و ارائه بازخورد به استاد و بر طرف نمودن مشکلات احتمالی انجام شود.

ماده ۱۷: برقراری سیاست های تشویقی در فعالیت آموزش مجازی اساتید مشروط به تایید فعالیت آنها در سامانه های مجازی مورد تایید دانشگاه است.

بازنگری این آیین نامه در ۱۷ ماده و سه بخش و دو پیوست در مرکز مطالعات و آموزش دانشگاه علوم پزشکی فسا انجام و در تاریخ پانزدهم مهرماه ۱۳۹۹ به تصویب شورای آموزشی دانشگاه رسید.

مسئولیت نظارت بر حسن انجام این آیین نامه بر عهده مدیران گروه های آموزشی و مسئولین دفاتر توسعه آموزش دانشکده ها می باشد که بایستی هر ترم گزارش مربوطه را به حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی ارائه نمایند.